

Francesc Bujosa i Homar, nascut a Esporles el 1947, delectà els assistents als actes de la Immaculada Concepció “la Patrona”, amb una conferència sobre la història de la ciència. Bujosa es llicencià i doctorà en Medicina a la Universitat de València i va seguir en la carrera universitària i va ser professor adjunt a la Universitat de València i catedràtic d’Història de la Ciència, a la de Saragossa. El 1991 es va incorporar com a catedràtic d’Història de la Ciència a la Universitat de les Illes Balears, on actualment imparteix l’ensenyament. També ha estat president de la Sociedad Española de Historia de la Medicina i actualment és acadèmic numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears. Francesc Bujosa ha publicat 15 llibres i més de dos centenars de capítols de llibre, articles de revista, o veus d’enciclopèdies, sempre de temes relatius a la història de la ciència. Món Apotecari ha tingut el privilegi de poder entrevistar al Dr. Bujosa i aprofundir en la temàtica de la conferència que va oferir la passada “Patrona”.

Quins són els primers vestigis que podem denominar “científics” en la història de la humanitat?

La paraula ciència és prou polisèmica. Però, si igualam pensament científic amb pensament racional i oblidam la cultura xinesa i la de l’Índia, podem dir que el pensament científic neix a la Grècia dels segles VI- IV abans de Crist, amb els presocràtics.

Quines foren les principals figures que contribuïren al primer desenvolupament i divulgació científica?

Per dir un sol nom: Aristòtil

Aquí tenim la figura de Ramon Llull. És possible que degut a la importància del Beat en el camp lingüístic, s’hagi vist menyspreada la seva aportació en el desenvolupament científic?

“Si he de dir un sol nom d’una figura que contribuï al primer desenvolupament i divulgació de la ciència aquest seria Aristòtil”.

És ben probable el que dius. Les frases de Ramón Llull són d’una gran bellesa. Però el seu sentit no sempre és del tot transparent, almenys per a mi.

És possible que essent en aquell temps el Regne de Mallorca una cruïlla de cultures ajudés a Ramon Llull en el desenvolupament de les seves tesis?

Crec que tens raó. Jo a classes acostum a dir que el mestissatge és molt estimulants tant des del punt de vista cultural, biològic i/o sentimental.

Què fallà, si fins i tot dos papes condemnaren el lul·lisme?

El lul·lisme té, és indubtable, alguns aspectes prou extravagants, però ben mirat la doctrina catòlica ortodoxa també en té moltes d’explicacions extravagants.

Per altra part, un altre personatge que vostè destacà



fou, Francis Bacon, pare de l’empirisme. Quina aportació tingué per al desenvolupament científic?

Ho intentaré resumir en una sola frase. Defensà que la veritat no s’havia de trobar mitjançant el procediment de la revelació o de la il·luminació, sinó de l’ajustament de la teoria a les dades comprovades. La recerca passava de ser, segons ell, una activitat individual a ser una activitat col·lectiva, o social, dit altrament.

També va ressenyar l’important paper de les societats científiques d’aquell temps. Quina era la seva funció?

La principal funcionalitat de les societats científiques era veure si les proves que presentava un científic per a defensar una teoria o una hipòtesi eren objectives, es a dir, comprovables.

Finalment, parlà de les limitacions de la cultura científica occidental. Quines són?

Les limitacions es troben en l’estudi dels sabers subjektius: els valors, les creen-

“El lul·lisme té aspectes prou extravagants, però també en té molts la doctrina catòlica ortodoxa”



Francesc Bujosa i Homar

Catedràtic d'Història de la Medicina (UIB) i acadèmic de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears

“Les ciències mèdiques ens parlen de l'eficàcia terapèutica, però no de la justícia dels seus procediments”

Llorenç Gost

Cap de Comunicació col·legial

ces, la bellesa, la moral, els sentiments, la compassió, l'amor etc. Coses importants per a la vida. O no?

Es pot parlar doncs, d'un enfrontament ètica vs ciència?

En el cas de les ciències mèdiques, per posar un exemple que segurament interessarà als lectors d'aquesta revista, la ciència ens parlarà de l'eficàcia d'un procediment terapèutic. El que no ens dirà en molts de

“Les limitacions de la cultura científica occidental es troben en l'estudi dels sabers subjectius, que són coses importants per a la vida”

casos és quan hem d'utilitzar aquest procediment, de si es just o no, o, en general, com he de distribuir de manera equitativa els recursos –sempre limitats– terapèutics. Tampoc ens orientarà molt sobre com relacionar-nos amb altres sers vius, ni amb altres cultures. Tampoc a quin pertany i qui ha de gestionar la naturalesa . ◇

